

Leto XVIII. Stev. 197

DIREKTOR »BORBE«
VELJKO VLAHOVIĆ
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
DUSAN BLAGOJEVIĆ
UREJA UREDNIŠKI ODBORList izhaja vsak dan razen
petke - Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA BORBA

GLASILO ZVEZE
KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVljena 8. OKTOBRA
1934 • MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK. OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
• OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
KOT »BORBA« ZA SLOVENIJO

DULLES PRISPEL V SEUL

Ali bodo južnokorejski vladi predlagali NEUTRALIZACIJO KOREJE?

Severno poveljstvo je izročilo 400 vojnih ujetnikov

Seul, 4. avgusta (AFP) Ameriški zunanji minister Dulles je danes prispel v letalom v Seul, kjer se bo sestel s predsednikom Južne Koreje Sing Man Rijem. Dulles spremljajo visoki komisari ameriškega zunanjega ministrstva, med drugimi stalni predstavnik ZDA v OZN Cabott Lodge in pomočnik ministra Walter Robertson.

Ameriška delegacija, ki jo vodi Dulles, se bo z južnokorejskim predsednikom pogajala o sklenitvi varnostnega pakta med obema državama. V obveščenih krogih pričakujejo, da bo Dulles poizkušal tudi doseči sporazum z južnokorejsko vlado o ureditvi korejskega vprašanja na temelju popolne neutralizacije vse Koreje, da bi postalo združenje Koreje sprejemljivo tudi za nasprotno stran.

Ob svojem prihodu v Seul je ameriški zunanji minister izjavil, da bo njegova delegacija poskušala z južnokorejsko vlado določiti skupno politično smer. Izrazil je tudi prepričanje, da bodo njegovi razgovori s Sing Man Rijem prispevali k uresničitvi »častnega in trajnega miru«.

Dulles je potem dejal, da bo njegova misija na Koreji pomenila dokaz vsemu svetu, da ZDA »spoštujejo stališče Koreje, da nameravajo sodelovati z njo tako v vojni kakor tudi v miru in da žele vskladiti svoja stališča, da bi bila dosežena združitev Koreje.« Dulles je odklonil odgovore na vprašanje novinarjev, ali pričakuje, da bo uspel med svojim štiritedenskim obiskom v Seulu skleniti in podpisati ameriško-južnokorejsko pogodbo o varnosti in pri tem izjavil, da sploh ni pripravljen dnevni red njegovih razgovorov s Sing Man Rijem.

Pan Mun Jom, 4. avg. (AFP). Kitajsko-severnokorejska delegacija je obvestila Združeno poveljstvo, da bo danes izročila 400 vojnih ujetnikov, med njimi 70 Američanov. Izročanje ujetnikov se je začelo ob 9. uri v skupinah po 100 oseb in po enournih presledkih.

Podpisali so tudi sporazum o skupni dejavnosti skupin Rdeče-

Piccionijska iskanja

Rim, 4. avgusta (AFP). Atillio Piccioni je danes popoldne nadaljeval posvetovanja v zvezi s sestavo nove italijanske vlade. Najprej se je sešel z vodjo demokratske parlamentarne skupine Aldo Moro. Moro je po sestanku izjavil, da bi lahko Piccioni končal posvetovanja še danes. Sodi, da bi lahko novo vlado sestavil ob sodelovanju ene ali dveh manjših strank demokratskega centra, se pravi ob sodelovanju z republikansko in liberalno stranko, toda brez socialnih demokratov.

Po razgovoru z Morom je Piccioni prejel vodjo socialno demokratske parlamentarne skupine. Pozneje pa se bo sešel z voditelji republikanske in liberalne parlamentarne skupine.

Seja Izvršnega sveta Srbije

Na njej je bilo sprejetih več novih uredb in odločb

Beograd, 4. avg. Predsedstvom tov. Petra Stambolice je bila danes seja Izvršnega sveta LR Srbije. Na njej so sprejeli več novih uredb in odločb. Svet je sprejel uredbo o izpremembi in dopolnitvi stopenj akumulacije in skladov, določenih z zakonom o družbenem planu LR Srbije.

Z novo uredbo so stopnje akumulacije in skladov za posamezna podjetja nekaterih panog industrije znižane. Z uveljavljenjem te uredbe se bo trgovsko steklo pocenilo za 15 odstotkov. Pocenilo se bo tudi steklo za konzervno industrijo. Svet je sprejel tudi uredbo o pristojnosti za obravnavanje službenega razmerja v prosvetnih, vzgojnih in kultur-

ga križa za repatriacijo ujetnikov. Obe sporni stranki bosta imeli v svoji skupini po štiri svoje zastopnike. Te skupine bodo prisostvovale odhodu ujetnikov iz ujetniških taborišč in izročitvi ujetnikov v nevtralni coni zaradi njihove repatriacije.

LONDON PROTI DULLESOVEMU OBISKU NA KOREJI

London, 4. avgusta (UP) Britanski uradni krogi sodijo, da bo politična konferenca o Daljnem vzhodu »onemogočena«, če bosta Dulles in Sing Man Ri sklenila tajno pogodbo o prihodnosti Koreje.

Ti krogi poudarjajo, da Dullesov obisk v tem trenutku ni primeren. Velika Britanija seveda ne sumi, da ima Dulles kakšne skrivne namene, niti ne dvomi v Sing Man Rija, meni pa, da bi bilo zelo neprimerno, če bi nastal vtis, da je bil sklenjen med Dullesom in Rijem kakšen sporazum pred politično konferenco.

V britanskih obveščenih krogih tudi sodijo, da je skrajni čas,

da Velika Britanija in ZDA proučita svoji stališči glede tega vprašanja, kajti kakor kaže zdaj, obstajajo povsem nasprotna stališča, kar bi moglo nekaj tednov otežkočati splošno razpravo na izrednem zasedanju Generalne skupščine.

Takšen položaj na Generalni skupščini, ki ji morata ZDA in Velika Britanija dati ton, lahko koristi samo sovjetski vladi. — V Londonu poudarjajo, da lahko nastanejo največja nasprotja prav takrat, če bo sklenjen sporazum o prihodnosti Koreje, ki bi pomenil neke vrste zadovoljitev Sing Man Rijevih zahtev.

Franc Leskošek o možnostih blagovne zamenjave z Abesinijo

V Jugoslavijo bo kmalu prišla posebna gospodarska misija iz Abesinije

Ljubljana, 4. avgusta (Tanjug). Po skoraj dvomesečnem bivanju v inozemstvu se je nocjo vrnil v domovino član Izvršnega sveta FLRJ Franc Leskošek, ki je z gospodarsko misijo FLRJ obiskal Egipt, Abesinijo in Sudan zaradi razširitve gospodarsko trgovinskih stikov med Jugoslavijo in temi državami.

Po vrnitvi v Ljubljano je Fr. Leskošek v razgovoru z dopisnikom Tanjuga izjavil, da je zelo zadovoljen z uspehi misije in rekel: »Povsod so nas zelo lepo in pristrčno sprejeli. Povsod smo našli na dobro voljo in pripravljenost za sodelovanje. V Abesiniji me je med drugimi sprejel cesar Haile Salasi. Zelo je bil ljubezljiv in je z velikim spoštovanjem govoril o predsedniku Titu. Razgovarjala sva se tudi o minulih vojni in o boju proti istemu sovražniku. Obiskal sem predsednika vlade, ministra zunanjih zadev in ministre za kmetijstvo, industrijo in finance ter cesarjevega sina, princa Hararja in znanega abesinskega politika Rasa Imrofa. Ugotovili smo, da so za izmenjavo zelo dobri pogoji in se domenili, da bo v Jugoslavijo kmalu prišla posebna gospodarska misija iz Abesinije, ki bo natančneje določila obseg in predmete izmenjave. Abesinija se zanima predvsem za ladje in ladjedelne proizvode, za industrijske naprave, ribiško orodje, stroje za ribje konzerve, za proizvode lahke in prehrabene industrije. Jugoslavija pa bi iz Abesinije uvažala predvsem kavo, usnje, oljnice in surovo gumo. V Abesiniji so zelo ugodne mednarodne valutne razmere, ker razpolaga država z dolarji.

Tudi v Egiptu so nas zelo pri-

srčno sprejeli. Z obojestranskim razumevanjem in zelo pristrčno smo se razgovarjali s predsednikom Nagibom.

Razgovarjali smo se tudi z drugimi resornimi ministri, kot n. pr. z ministri za industrijo, kmetijstvo, trgovino, finance, zunanje zadeve in vojsko. Sklenili smo trgovinsko pogodbo, ki bo koristila obema državama. Tudi iz Egipta bo prišla v Jugoslavijo posebna gospodarska misija, za njo pa še mnogo drugih misij. Egipt se zanima za mnogo predmetov ne le industrijskih proizvodov, temveč tudi za tekstilne proizvode, strojne dele, proizvode kornarske industrije, črpalke za namakanje, proizvode ladjedelne industrije in kemične proizvode, pa tudi za proizvode prehrabene industrije, n. pr. ribje konzerve, marmelado in sir. V Egiptu se obetajo lepe možnosti za izmenjavo. Za naše nabave v Egiptu so zelo ugodni pogoji. Jugoslavija bi uvažala bombaž, riž, oljnice, usnje, superfosfat in druga

gnojila itd. O zanimanju za izmenjavo pričča dejstvo, da so v Egiptu povečali manipulativni kredit za Jugoslavijo na 500.000 funtov.

V Sudanu osebno nisem bil, pač pa dva predstavnika naše misije. Bila sta zelo lepo sprejeta, kakor tudi v Adenu.

Ob koncu razgovora je tov. Leskošek poudaril:

»Zelo sem zadovoljen z uspehi gospodarske misije in naših razgovorov. Ponoviti moram, da so nas povsod lepo in z razumevanjem sprejeli. Povsod smo našli mnogo gospodarskih možnosti za izmenjavo. Sami smo krivi, da teh možnosti za medsebojno izmenjavo še nismo dovolj razvili. To moramo sedaj nadomestiti. Naše potovanje po teh državah je bilo tudi pomembna politična utrditve Jugoslavije v tem delu sveta. O tem pričča tudi dejstvo, da bo po vsem videzu Abesinija svoje predstavništvo v Jugoslaviji v bodoče povišala na stopnjo veleposlaništva.«

RAZPRAVA O OSNUTKU VOLILNEGA ZAKONA

BISTVENA STA VLOGA IN DELO ljudskega poslanca v ljudski skupščini

Razen nove volilne tehnike glede ljudskih poslancev kakor tudi novega volilnega sistema za Svet proizvajalcev je osnutek zakona o pravicah in dolžnostih, izvolitvi in odpoklicu zveznih ljudskih poslancev sprožil v naši javnosti posebno zanimanje za tiste določbe, ki govorijo o pravicah in dolžnostih ljudskih poslancev. Ni dvoma, da je zanimanje za te določbe, ki so v naslovu osnutka in njegovem besedilu na prvem mestu, razumljivo in popolnoma upravičeno. Že s tem je jasno poudarjeno tisto gradivo našega novega volilnega prava, ki je ena izmed njegovih bistvenih novosti in po katerem v sedanjih fazi našega razvoja postavljamo načelne osnove socialistične demokracije.

Naša demokracija se nepretrgoma razvija. Načela socialistične demokracije, za katero teže in ki jo grade delovni ljudje naše dežele, niso samo vnaprej dane abstraktne teze in ideje, katerim bi se mehanično prilagojevale oblike in vsebina družbenih odnosov. Ta načela so kašipota, politične in družbene iniciative, cilj, ki ga dosegamo z vztrajno doslednostjo, toda zmeraj na podlagi dejanskih družbenih in gospodarskih dejstev in objektivnih možnosti. Drugače neogibno pri-

demo do premočne državne pobude, do upravnih ukrepov in birokratskega sistema upravljanja, pot, ki smo jo v graditvi socializma pri nas dokončno in odločno opustili. Praksa v graditvi socializma sama po sebi izpodbuja in ustvarja nove družbene sile, pridobljene izkušnje pa določajo nove korake v razvoju. Praksa in izkušnje so hkrati najbolj realno merilo za presojanje enotnosti ciljev in koristi v socialistični družbeni skupnosti.

Zato je razumljivo, da morajo biti ti nazori izraženi v vsakem našem novem zakonu. Zato je javna razprava o vseh važnejših zakonskih osnutkih postala v naših razmerah zelo važna faza naše zakonodajne tehnike. Prava ta in takšna praksa je v našem razvoju privedla do v tem zakonskem osnutku predlagane kodifikacije pravic in dolžnosti ljudskih poslancev.

Izkušnje v dosedanjih fazah našega razvoja, polne globokih sprememb v družbenem in gospodarskem življenju, so nas opozorile na potrebo, da je treba ljudskim poslancom omogočiti, da bodo ves svoj čas in dejavnost posvetili delu v ljudski skupščini in v svojih volilnih enotah. V tem je glavna naloga, ki so ji namenjene določbe o pravicah in

dolžnostih zveznih ljudskih poslancev. Razen prejšnjih pravic in dolžnosti, kakor pravice do zakonodajne pobude do predlogov in vprašanj, do zahtev o diskusiji o sproženem vprašanju, do odgovorov na vprašanja, do sodelovanja v delu odborov in komisij, naj bi imeli ljudski poslanci tudi pravico predlagati, da bi organi, ki jih voli skupščina, poročali, pa tudi da bi poslanci načelnjali vprašanje izmenjave teh organov. Kot novost osnutek predlaga, da bi izvoljeni ljudski poslanci dobili pravico odbornikov v ljudskih odborih volilnih enot, v katerih so bili izvoljeni, ter v zvezi s tem celo vrsto pravic in dolžnosti. Po tej določbi sta osnovna pravica in dolžnost ljudskega poslanca, da v okraju, kjer je bil izvoljen, spremlja uresničevanje samoupravljanja ter s voboiščin pravic državljanov, uveljavljanje zakonov ter drugih odločb in ukrepov državnih oblasti, splošno politično stanje, kakor tudi vseh za gospodarski, kulturni in socialni razvoj važnih vprašanj in da o svojih ugotovitvah obvešča skupščino, na drugi strani pa da obvešča ljudske odbore svoje volilne enote o svojem in o delu skupščine ter po-

(Nadaljevanje na 2. strani)

ATTLEE OBISKAL SMEDEREVO

VODJA BRITANSKIH LABURISTOV PRI NAPREDNIH ZADRUŽNIKIH

Včeraj je vodja laburistične stranke Velike Britanije, g. Clement Attlee s tovariši Svetozarjem Vukmanovićem in Ristom Antunovićem ter predsednikom Glavne zadrzne zveze Srbije Stojadinom Stojkovićem in pod-

čprav je bilo oblačno, je ves dan minul v prijetnem in pristrčnem vzdušju.

Na Jugovu so bivšemu britanskemu predsedniku pokazali pridobivanje sadja na naprednem posestvu »Godomin«, ki izvažajo

Clement Attlee z Mošo Pijadam in Vladimirjem Simićem v Beogradu

predsednikom Vojinom Popovićem obiskal Smederevo in okolice.

Okrog 10. ure zjutraj so gosp. Attleeju pokazali del velikega kmetijskega posestva »Godomin«, ki leži na Jugovu ob cesti iz Beograda proti Smederevu. Goste so tu sprejeli predstavniki mestnih in okrajnih organov ljudske oblasti iz Smedereva ter predstavniki političnih in zadrznih organizacij.

Popoldne je vodja laburistične stranke Velike Britanije obiskal kmečko delovno zadrugo »Sloga« v Lugavčini, ki leži ob cesti iz Smedereva v Požarevac. Tu so gostom priredili kosilo. G. Attlee je ostal v Smederevu do večera.

znate količine svojih pridelkov tudi na tuja tržišča.

Iz Jugova so se odpeljali z avtomobilom. Med potjo so se za kratek čas ustavili v okrajni kmetijski šoli pri Smederevu. Nato pa so si v Lugavčino ogledali kmečko delovno zadrugo »Sloga«, ki je med najboljšimi v okraju. Tu so priredili vodji britanskih laburistov »kmečko kosilo« pod mlilim nebom poleg hladnega potoka.

Podpredsednik Glavne zadrzne zveze Srbije Vojin Popović je v svoji zdravici opomnil, da so prve zadruge v Jugoslaviji ustanovile le pet let po poizkusu ročdalskih pionirjev, ki se je razplamtel v močno splošno svetovno gibanje. Nato je Clement Attlee tudi sam dvignil čašo.

»Tovariši, je rekel, »hvala vam za ta res prijateljski in ljubezljiv sprejem. V Britaniji zelo občudujemo vas Jugoslovane in vaš boj za svobodo. Nesel bom vaše pozdrave našim zadrznim organizacijam in na prvem laburističnem posvetovanju bom povedal, kaj sem videl v Jugoslaviji in v njenem zadrznem gibanju. Dvigam kozarec Jugoslaviji in vašemu zadrzništvu«

Zbrani kmetje so mu pristrčno ploskali in mu podarili par narodnih opank, nogavice, pas in čutarico z vinom. Clement Attlee je bil ginjen. Ko so kmetje zaplesali kolo, v katerega sta se vključila tudi Tempo in Rista Antunović, ni Clement Attlee od njih ves čas odvrnil očesa, dokler ni k njemu pristopil sedemdesetletni član zadruge, da bi prižgal svojo cigaro ob Attleejevi pipi in se z njim pomenil, in dokler ni prišel čas odhoda iz prijazne vavice in napredne zadruge. Vodjo stranke britanskih delavcev so spremljali topli pozdravi in — po stari šegi — pesem s kmečko harmoniko.

B. L.

Bevan z ženo v Nikšiču

Nikšič, 4. avg. Danes okrog 17. ure popoldne je iz Dubrovnika prispel v Nikšič prvak laburistične stranke Velike Britanije g. Aneurin Bevan s soprogo Jenny Lee, ki je tudi poslanec v britanskem parlamentu. Gosta sta spremljala podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Milovan Djilas in Vladimir Dedijer.

PISMO CK je še vedno predmet najživahnejše razprave v organizacijah ZK

Iz vseh krajev države uredništvo še zmeraj prejema dopise o najživahnejši politični dejavnosti v organizacijah ZK po pismu CK. Sestankom osnovnih organizacij občinskih, okrajnih in mestnih komitejev je dalo pismo pobudo za zelo živahno, plodno in konstruktivno razpravo o doseganju delu, uspehih in napakah članov Zveze komunistov in njihovih organizacij. Na nekaterih sestankih pa premlalo govore o uspehih, ki so jih te organizacije v svojem delu dosegle.

Na razširjenem sestanku ZK v Bratuncu, ki se ga je udeležil tudi član CK ZKJ Pašaga Madžić, so največ govorili o doseganju delu organizacij. Kot glavno napako so poudarjali nedejavnost in neborbenost nekaterih komunistov in organizacij. Njihovi nedejavnosti je treba pripisati, da so se znova pojavili razni sovražni in protisocialistični nazori, ki so se začeli prijemati tudi komunistov. Ponekod izpolnjujejo komunisti verske obrede, nekeje pa so dali pobudo za pretep med dvema vasema. Okrajni komite so ostro kritizirali, češ da ni nastopil protitakšnim pojavom in da je premlalo pomagal osnovnim organizacijam, da bi se znašle v novih pogojih dela. Na sestanku so poudarjali, da so člani komiteja politično delo v osnovnih organizacijah ZK smatrali za drugovrstna dela.

Uvidevaajoč te in druge napake so komunisti v Bratuncu ugotovili, da je njihova glavna naloga ne kampanjski, marveč stalni boj za revolucionarni lik organizacij in članov ZK, ker so še vsako njihovo nedejavnost izkoristili protisocialistični in sovražni elementi. V tem smislu je govoril tudi tov. Pašaga Madžić. Poudaril je, da morajo biti komunisti enotni ter na vse protisocialistične in sovražne pojave reagirati pravočasno in odločno, prek Socialistične zveze ter drugih družbenih in političnih organizacij.

Dopisnik iz Bitolja piše, da so imeli o pismu malone vse osnovne organizacije ZK sestanke, na katerih so govorili tudi o napakah. Razen članov ZK so se jih udeležili tudi člani Socialistične zveze. Prvi in drugi so živahno posegali v razpravo ter naštevati mnogo primerov plodnega in pomankljivega dela posameznih komunistov v organizaciji na vasi.

Edvard Kardelj, Koča Popovič in dr. Aleš Bebler — redni člani mednarodne diplomatske akademije

Beograd, 4. avg. (Tanjug) Mednarodna diplomatska akademija s sedežem v Parizu je na običnem zboru sprejela za redne člane podpredsednika Zveznega izvršnega sveta in predsednika zunanje-političnega odbora Ljudske skupščine FLRJ Edvarda Kardelja, državnega tajnika za zunanje zadeve Kočo Popoviča, državnega podtajnika za zunanje zadeve dr. Aleša Beblerja in državnega svetnika dr. Milana Barčosa, za dopisna člana državna svetnika dr. Jožeta Brileja in Josipa Djerđja, za člana kuratorja pa veleposlanika FLRJ v Parizu Srdjana Prico.

Malone po vsej državi je spet močno deževalo

Beograd, 4. avgusta. Hidrometeorološka postaja poroča, da je zadnja dva dni malone po vsej državi spet deževalo. Depresija je sprotila 3. avgusta hude nalive najprej v Sloveniji, v noč med 3. in 4. avgustom pa se je slabo vreme z dežjem razširilo na vsa kraje, razen Črne gore, Južne in Vzhodne Srbije ter Makedonije. Največ dežja — do 40 mm ali 40 l na kvadratni meter — je bilo v Sloveniji. Na Hrvatskem, v Vojvodini, Bosni ter Srednjem in Severnem Primorju so imeli do večera ob sedmih kakih 10 mm padavina. Večraj je deževalo ponekod v Bosni in Srbiji.

MOCNA BURJA V SEVERNEM PRIMORJU

Včerašnji dan je pihala v Severnem Primorju močna burja, v Srednjem Primorju od Splita do Dubrovnika pa je med grmenjem močno deževalo. V Južnem Primorju je bilo vedro, pač pa je pihal dokaj močan jug. Tudi večraj je v nekaterih krajih ves dan deževalo. Računajo, da bo danes v večini krajev naše države nehala deževati in da bo nebo le ne-

koliko oblačno. Tudi v Primorju bo vedro in dež bo znatno popustil.

DEŽ TUDI V BIH IN BANATU

Prednočnim je začelo v vseh krajih Bosne in Hercegovine močno deževati. Največ padavin, 23 mm, so imeli v Bihaču. V Srednji Bosni jih je bilo 18 do 20 mm. Posebno močno je deževalo v Severni Hercegovini, nekoliko manj v Južni. V Hercegovini so imeli 30,40 mm padavin. Tudi danes je deževalo. Dež bo koristil koruzi, poznamu krompirju, žitinski in sladkorji posli in travnikom, najbolj pa posevkom, posejanim po žolvi.

Zrenjanin, 4. avgusta.

Prednočnim se je v Zrenjaninu in okolici med grmenjem in močnim vetrom nenadoma ušla huda ploha. V pol ure je padlo na kvadratni meter povprečno nad 11 litrov vode. Tudi ta dež bo zelo koristil koruzi, sočju in poznim posevkom. Večraj so je znatno ohladilo. Ves dan je bilo oblačno, kdaj pa kdaj je rosilo. Mnogo dežja so imeli na področju kikiškega, jašatominskega in drugih banaških okrajev.

Hitrejši mednarodni promet po Jugoslaviji? Beograd, 4. avgusta. Jugopress poroča, da v glavni direkciji jugoslovanskih železnice proučujejo možnost, da bi ustavljali mednarodnih vlakov na postajah v Jugoslaviji skrajšali oziroma da bi vozili ti vlaki hitreje. O tem že pripravljajo predlog, ki ga bodo obravnavali na bližnji evropski konferenci za vozni red. Predstav-

Generalni direktor avstrijskih železnic na obisku v Sloveniji

Na povabilo glavne direkcije jugoslovanskih železnic in glavnega direktorja sta prispela danes v Slovenijo generalni direktor avstrijskih zveznih železnic dr. Seidler in prezident beljaške železniške direkcije dr. ing. Weiss s soprogom. Med štirnem bivanjem v Jugoslaviji bodo s predstavniki jugoslovanskih železnic nevezani razgovori o skupnih problemih železniškega prometa sosednjih držav v cilju čim boljšega in tesnega sodelovanja med obema železniškima upravama.

Predstavnika avstrijskih železnic si bosta kot gosta glavnega direktorja tog železnic tov. Blagoja Bogavca ogledala poleg naših železnic tudi nekatere velike industrijske objekte in lepote naše domovine Bled, Opatijo, Postojnsko jamo in Plitvička jezera.

ni naj se bolj povežejo z množicami in povečajo revolucionarno pripravljenost. Organizacija komunistov v »Delavnicah Borisa Kidriča« v Mariboru si za to že daljši čas prizadeva. Med člani pa je nekaj takih, ki izprijčujejo zelo nizko ideološko raven. Nekateri komunisti na vodilnih mestih ne kažejo zadostnega zanimanja za svoje dolžnosti. Včasih pozablajo, da so tudi politični delavci. Delavstvo so obveščali le o tekočih dogodkih političnega in gospodarskega življenja. Pri tem pa se je pokazalo, da nekatere stvari pojmujejo preveč maloemeljsko. Med njimi je celo nekaj anarhističnih elementov. Tajnik komiteja tov. Čertalič meni, da so bili zadnji dogodki v delavnicah zelo koristni za organizacijo, ker so prečistili vrste komunistov. Nekaj so jih izključili in nekaj kaznovali. O tem so obvestili ves kolektiv železniških delavcev. Na konferenci so napovedali še odločnejši boj vsem škodljivim pojavom v delavnicah. V. S.

Živahna razprava v »Delavnicah Borisa Kidriča« v Mariboru

V petek je bila konferenca komunistov »Delavnic Borisa Kidriča« v Mariboru. Govorili so o položaju v delavnicah glede na navodila v pismu CK ZKJ. Uvodoma je govoril tajnik komiteja delavnice Čertalič Gojko, v prvem delu razprave pa član Mestnega komiteja tov. Gorjup. Ob zaključku konferencie so člane pozvali, naj s proučevanjem delavskega gibanja na svetu in razvoja socializma poglobijo politično delo v kolektivu. Komunisti, to so po osnutku metode dela vrhovnega predstavnika telesa naše federacije, Sirolka demokratična osnova takšnih delovnih metod je usmerjena na uveljavljanje načel socialistične demokratije. To je odločen korak naprej v graditvi socializma v naši deželi.

Glavno pri tem je po našem mnenju delo ljudskega poslance v Ljudski skupščini. Njegova vloga in sodelovanje v delu krajevnih predstavnških teles, kakor tudi druge pravice in dolžnosti zunaj Ljudske skupščine, so urejene z zakonom zato, da bi dosegli kar najvišjo stopnjo za njegovo ustvarjalno in plodno dejavnost v skupščini. Napačno bi bilo razumeti to tako, da dobi zdej ljudski poslanec nekakšno dvojno vlogo. Njegova vloga kot političnega predstavnika delovnega ljudstva je enotna. V tej enotnosti je izražena tudi enotnost naših delovnih ljudi v federaciji, kar daje naši socialistični skupnosti in stvarnosti poseben državno-pravni, politični in zgodovinski pomen. Na drugi strani predstavnika telesa ljudskih republik, avtonomij, oblasti, okrajev in mest izpolnjujejo vlogo političnega predstavnštva delovnega ljudstva teh področij v skladu z ustavo v polnem obsegu in tako izražajo osnovne teze naše federacije. Zato naj bosta v osnutku vloga in sodelovanje zveznih ljudskih poslancev v krajevnih predstavnških telesih omejena na posvetovalni značaj ali, kolikor to v osnutku ni jasno povedano, naj bi tako bilo. Pridobitev pravice odborikov v svetih ljudskega odbora, kjer so izvoljeni,

Skupščini, to so po osnutku metode dela vrhovnega predstavnika telesa naše federacije, Sirolka demokratična osnova takšnih delovnih metod je usmerjena na uveljavljanje načel socialistične demokratije. To je odločen korak naprej v graditvi socializma v naši deželi.

Slovenski izseljenci iz Francije v Ljubljani

Ljubljana, 4. avg. Sinoči je prispelo v Ljubljano 180 izseljencev iz Francije, predvsem rudarjev, zaposlenih v severnih francoskih pokrajinah. Z njimi so prišle tudi njihove družine. Na Jesenicah so jih pozdravili predstavniki OLO, na ljubljanski postaji pa predsednik Izseljenke matice Tone Seliskar in podpredsednik Tomo Brejc s predstavnikmi sindikatov Slovenije. Naši izseljenci ostanjejo v stari domovini tri tedne.

Stiki naših sindikatov z evropskimi sindikalnimi organizacijami

Beograd, 4. avgusta. Sindikalne organizacije mnogih evropskih dežel so poslane zadnje čase Centralnemu svetu Zveze sindikatov Jugoslavije ali strokovnim sindikalnim zvežem vabilo, naj sodelujejo v delu sindikalnih konferenc in kongresov v teh deželah. Delegacije jugoslovanskih sindikatov so se to poletje mudile na Danskem, Švedskem, v Švici, Franciji, Norveški, Veliki Britaniji in Belgiji, v Zahodni Nemčiji pa večkrat. S sindikati Zahodne Nemčije so bili stiki naših sindikatov zelo tesni. Razen obiska sindikalnih delegacij so se dvakrat mudili v Zahodni Nemčiji tudi predstavniki naših rudarskih in tekstilnih delavcev. Ti obiski so bili organizirani v okviru medsebojne izmenjave naših in nemških delavcev.

Bilten o kulturno-umetniškem življenju v Jugoslaviji za tujino

Beograd, 4. avgusta. Komisija za kulturne stike s tujino bo kmalu izdala prvo številko tujim kulturnim delavcem namenjenega biltena, v katerem bodo opisani najpomembnejši dogodki iz našega kulturnega življenja. Namen te publikacije, ki bo izhajala občasno, je seznaniti tujino kulturno javnost z največjimi pridobitvami naše kulturne ustvarjalnosti in tako prispevati

h krepitvi in poglobitvi kulturnih stikov med Jugoslavijo in tujino. V prvi številki biltena bodo opisane najuspešnejše letošnje operne, baletne in dramske uprizoritve, domači filmi in koncerti, največje naše razstave doma in na tujem in najpomembnejša dela jugoslovanskih pisateljev. Bilten komisije za kulturne stike s tujino bo izhajal v francoščini in angleščini.

Etnografski muzej Črne gore

Cetinje, 4. avgusta. Na Cetinju so odprli etnografski muzej Črne gore. V Njegoševih dvorcu »Bijlarde« so zdej trije muzeji — Njegošev, etnografski in muzej narodnoosvobodilne borbe Črne gore. Etnografski muzej ima sedem velikih sob, v katerih hrani več sto etnografskih, folklornih in drugih muzejskih predmetov, med drugim vse vrste črnogorskih narodnih noš od otroških do paradnih, kakršne so nosili vojaški komandanti in plemeški poglavarji. Razstavljeni so tudi razna ročna dela, perlo iz primorske rastline »brnistre«, posoda, orodje in pohištvo iz lesa in kamna, starinski na-

kiti in drugi predmeti domače obrti. V posebnem oddelku je zbrano starinsko orožje in zbirka gosli s pestrimi rezbarskimi okraski.

Delegacija naših borec in invalidov na Finskem

Helsinki, 4. avgusta (Tanjug). Delegacija Zveze borec in vojni invalidov Jugoslavije, ki je pred kratkim odpravila na prijateljski obisk k finskim invalidom, je obiskala več krajev na Finskem. Ob obisku v mestu Sarijarvi je jugoslovansko delegacijo sprejel finski general Valve, predsednik Zveze invalidov Finske. Valve je bil vodja delegacije finskih invalidov, ki je junija t. l. obiskala Jugoslavijo.

Jugoslovansko podjetje gradi montažne hiše v Turčiji

Beograd, 4. avgusta. Beogradsko gradbeno podjetje »Trudbenik« je končalo montažo, sedaj postavlja naprave v devetih montažnih hišah v mestu Jenidze v Turčiji. Te hiše je podaril Zvezni izvršni svet turški vladi za tiste, ki jih je prizadejal potres. Podjetje gradi razen teh še šest montažnih hiš v Gennenu, v Smirni pa pet večnadstropnih poslopij za potrebe turške armade.

Zgrade v Smirni ter druga poslopja, ki jih gradi podjetje »Trudbenik«, bodo opremljene z izdelki in napravami jugoslovanske proizvodnje.

Turška vlada se zanima za zgraditev še 350 montažnih hiš. Podjetje »Trudbenik« se pogaja z njenimi zastopniki o prevzemu tega dela.

Pisma uredništva

Sklep Narodne banke zavira varčevanje

Tovariš urednik! Naša država si prizadeva razviti med ljudstvom smisel za varčevanje, in kolikor lahko vidim, zanje v tem oziru uspeh. Ceda-lje več ljudi nalaga denar na hranilne knjižice. Sklep Narodne banke pa po mojem mnenju ne pospešuje varčevanja. Kolikor se spominjam, je Narodna banka lani sklenila tako imenovane splošne hranilne knjižice, na katere je lahko človek dvignil denar pri vsaki podružnici Narodne banke v državi, do 1000 din pa tudi pri vsaki poštni podružnici, vzeti iz prometa in jih zamenjati s tako imenovanimi krajevnimi, republiškim knjižicami, ki omogočajo dvigniti denar v večjem znesku samo v tisti ljudski republiki, v kateri je bila knjižica izdana, vsem ko lahko človek v drugi republiki dvigne samo po 1000 din dnevno, in sicer samo v podružnicah Narodne banke. V poštnih podružnicah v drugih republikah denarja na takšne knjižice sploh ni mogoče dvigniti. Kakšne nevednosti lahko nastanejo zaradi tega sklepa, dokazuje prav zdaj med počitnicami delno tudi moj primer.

Ves prihranjeni denar sem zmeraj nalagal na hranilno knjižico v prepričanju, da ga bom zmeraj, kadar mi bo potrebno, v predpisanih zneskih pri vsaki podružnici Narodne banke in pošte lahko dvignil. Nimalo pa sem bil presenečen, ko mi podružnica Narodne banke v Beogradu ni hotela izplačati več kot 1000 din dnevno, pošta pa še te vasote ne. Uslužbenec podružnice Narodne banke je pripomnil, da lahko večji znesek dvignem le, če sem pripravljen plačati telefonski pogovor z Narodno banko v Sarajevu, kjer so mi knjižico izdali. Ker se mi je zdel ta telefonski pogovor nekoliko predrag (uslužbenec je trdil, da bom moral plačati za dve enoti 500 do 600 din), sem sklenil dvigniti vsak dan po 1000 din, in predlagal, naj si banka dotlej pismeno priskrbi iz Sarajeva pismena obvestila. Računal sem, da bom čakal štiri

Marljivejšim študentom kratijo pravice

Tovariš urednik! Po tarifi za prevoz potnikov po železnici imajo tudi letos osi-redni študentje pravico do popusta. Popust o gostinskih podjetjih in na železnici so lahko dobili tudi bišo študentje stipendisti, ki so končali študije, če to odobri dekanat ali kdo drug.

Letos so kriterij glede diplomiranih študentov zaostri. Tako da jim dekanati ne dajejo popusta. Po diplomi so študentje baje uradne osebe, ne pa več študentje. Često pa mora diplomiran študent dolgo čakati, preden si kot uslužbenec pridobi pravico do popusta. Tako izgubi pravico do študentskega popusta, kot uradna oseba pa še nima pravice do popusta v gostinskih podjetjih in na potovanju. Absolventom takšnih pravic ne kratijo, čeprav ostani še leto dni na fakulteti, ker niso končali študija. Toda to pomeni, da kratijo pravico prav najboljšim študentom.

Dnevna Kronika

Slovenski izseljenci iz Francije v Ljubljani

Ljubljana, 4. avg. Sinoči je prispelo v Ljubljano 180 izseljencev iz Francije, predvsem rudarjev, zaposlenih v severnih francoskih pokrajinah. Z njimi so prišle tudi njihove družine. Na Jesenicah so jih pozdravili predstavniki OLO, na ljubljanski postaji pa predsednik Izseljenke matice Tone Seliskar in podpredsednik Tomo Brejc s predstavnikmi sindikatov Slovenije. Naši izseljenci ostanjejo v stari domovini tri tedne.

Etnografski muzej Črne gore

Cetinje, 4. avgusta. Na Cetinju so odprli etnografski muzej Črne gore. V Njegoševih dvorcu »Bijlarde« so zdej trije muzeji — Njegošev, etnografski in muzej narodnoosvobodilne borbe Črne gore. Etnografski muzej ima sedem velikih sob, v katerih hrani več sto etnografskih, folklornih in drugih muzejskih predmetov, med drugim vse vrste črnogorskih narodnih noš od otroških do paradnih, kakršne so nosili vojaški komandanti in plemeški poglavarji. Razstavljeni so tudi razna ročna dela, perlo iz primorske rastline »brnistre«, posoda, orodje in pohištvo iz lesa in kamna, starinski na-

Delegacija naših borec in invalidov na Finskem

Helsinki, 4. avgusta (Tanjug). Delegacija Zveze borec in vojni invalidov Jugoslavije, ki je pred kratkim odpravila na prijateljski obisk k finskim invalidom, je obiskala več krajev na Finskem. Ob obisku v mestu Sarijarvi je jugoslovansko delegacijo sprejel finski general Valve, predsednik Zveze invalidov Finske. Valve je bil vodja delegacije finskih invalidov, ki je junija t. l. obiskala Jugoslavijo.

Jugoslovansko podjetje gradi montažne hiše v Turčiji

Beograd, 4. avgusta. Beogradsko gradbeno podjetje »Trudbenik« je končalo montažo, sedaj postavlja naprave v devetih montažnih hišah v mestu Jenidze v Turčiji. Te hiše je podaril Zvezni izvršni svet turški vladi za tiste, ki jih je prizadejal potres. Podjetje gradi razen teh še šest montažnih hiš v Gennenu, v Smirni pa pet večnadstropnih poslopij za potrebe turške armade.

Zgrade v Smirni ter druga poslopja, ki jih gradi podjetje »Trudbenik«, bodo opremljene z izdelki in napravami jugoslovanske proizvodnje. Turška vlada se zanima za zgraditev še 350 montažnih hiš. Podjetje »Trudbenik« se pogaja z njenimi zastopniki o prevzemu tega dela.

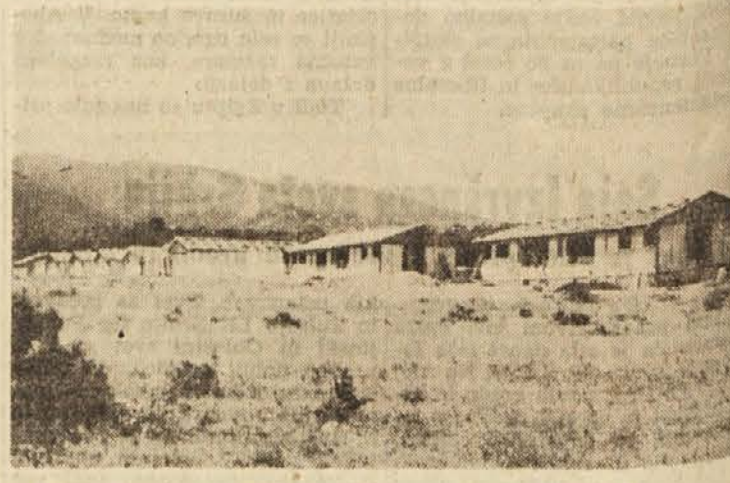
Marljivejšim študentom kratijo pravice

Tovariš urednik! Po tarifi za prevoz potnikov po železnici imajo tudi letos osi-redni študentje pravico do popusta. Popust o gostinskih podjetjih in na železnici so lahko dobili tudi bišo študentje stipendisti, ki so končali študije, če to odobri dekanat ali kdo drug.

Letos so kriterij glede diplomiranih študentov zaostri. Tako da jim dekanati ne dajejo popusta. Po diplomi so študentje baje uradne osebe, ne pa več študentje. Često pa mora diplomiran študent dolgo čakati, preden si kot uslužbenec pridobi pravico do popusta. Tako izgubi pravico do študentskega popusta, kot uradna oseba pa še nima pravice do popusta v gostinskih podjetjih in na potovanju. Absolventom takšnih pravic ne kratijo, čeprav ostani še leto dni na fakulteti, ker niso končali študija. Toda to pomeni, da kratijo pravico prav najboljšim študentom.

Zato bi bilo treba te olajšave razširiti za določeni rok tudi na študente, ki so študije končali, s pogojem, da bi fakultete izdajale potrdila ustanovam, kjer bodo študentje zaposleni. Tako bi se ognilo dvojni uporabi olajšav, reonim študentom pa pomagali, dokler ne dobe službe. Jelica Vučetić, absolvent književnosti

JUGOSLOVANSKO PODJETJE GRADI MONTAŽNE HIŠE V TURČIJI

Beograd, 4. avgusta. Beogradsko gradbeno podjetje »Trudbenik« je končalo montažo, sedaj postavlja naprave v devetih montažnih hišah v mestu Jenidze v Turčiji. Te hiše je podaril Zvezni izvršni svet turški vladi za tiste, ki jih je prizadejal potres. Podjetje gradi razen teh še šest montažnih hiš v Gennenu, v Smirni pa pet večnadstropnih poslopij za potrebe turške armade.

ČRNOGORCI MNOGO OBETAJO

Podjetje »Lovćen-film« je začelo snemati dokumentarne filme šele sredi leta 1951. Brez solidnejše tehnične baze in večjih umetniških pretenzij, skromno, s tuji sredstvi in ob pomoči kadrov iz drugih republik je izdelalo film »Njegos«, ki se je uvrstil med naše najboljše dokumentarne filme. Pozneje je že z lastnimi silami izdelalo dokumentarne filme »Mrtvo mesto«, »Zadeva Tripa Kukuljića«, »Kamen in morje«, »Bar« in »Umiranje vajeni zaporniki«. Vsi ti filmi so umetniško zrela filmska dela, ki so doživela uspeh ne le doma, marveč tudi na tujem. Filma »Njegos« in »Mrtvo mesto« sta predstavljala jugoslovanski dokumentarni film na mednarodnem filmskem festivalu v Benetkah. Ta dva filma ter »Tripo Kukuljić« so izdelani v francoski in angleški verziji.

Podjetje »Lovćen-film« so torej uveljavili kot dela, ki sodijo med najboljše dokumentarne filme jugoslovanske filmske proizvodnje. Nekateri ljudje pojasnjujejo to s posebno srečo, da se je pisec scenarija in režiserju posrečilo najti primerne patriotične teme. Stvar pa ni v temi. Prej bi rekli, da so te nove teme našli ljudi, ustvarjalce, dobro igralno ekipo, ki jih zna umetniško obdelati. Za vsakršni vrteljni zaporniki je značilno, da niso občutljivi za resničnosti zgodovinskih dogodkov, za informativnim napovedovalskim besedilom, ki spremlja ustrezno glasbo. Dejali bi, da gre tu tudi za nov način obdelave dokumentarnih filmov, v naši filmski umetnosti, posebej nov Besedi, glasba in filmska fotografija so celota z globokim idejnim smislom in življenjsko dramati-

Prizor iz filma »Operacija Cicero«

ko, tako da vpliva na gledalce s sugestivnostjo resnične stvarnosti. Morda ima ekipa, v kateri so pisec scenarija Raško Djurović, režiser Velimir Stojanović, snematelj Vlado Lukić in Kresimir Baranović, ki je za vse filme napisal glasbo, dovolj smisla in duha, da močno patriotične teme obdela z modernimi sredstvi filmske umetnosti. Vsekakor je ustvarjalno sodelovanje med temi umetniki važen element, da žanjejo uspehe. Zlasti je treba poudariti nardarjenost in iznajdljivost Ratka Djurovića, našega Zavattinija za pisanje scenarijev iz naše nacionalne minulosti.

V najnovjšem dokumentarnem filmu »Umiranje vajeni zaporniki« obnavljajo Ratko Djurović, Velja Stojanović in Kresimir Baranović svoje doživljaje Črne gore 19. stoletja v delih slikarjev Valerija, Jaroslava Čermaka, N. Rasonića, F. Kikoreca, L. Karingerja, Steva Todorića, Vlahu Bakova, Paje Jovanovića, Uroša Predića ter stihl Matkarićevih pesnitve (besede iz »Čete«).

Zdaj snemajo dva kratka filma »Naše ječe« in »Po cestah Črne gore« (naslova filmov sta še začasna). Scenarij je za oba filma napisal Raško Djurović, režiser je Velja Stojanović, snematelj pa Vlado Lukić. Film »Naše ječe« je sestavljen iz šestih slikovnih in podlagi šestih zgodovinskih obdobjev fevdalne, turške, beške, avstroogrške, obznanke in nacistične. Vse bo treba z besedilom, glasbo in filmsko fotografijo povezati v celoto in izraziti določeno zgodovinsko obdobje z njegovimi bistvenimi obsežji. S filmskim jezikom bo treba izraziti boj našega ljudstva za svobodo, izpolnje in ljubezen do domovine. Objekti za filmsko realizacijo so teme, so bili zloglasni zapori iz minulosti: Spanjola in Mamula, dva stara kotorska zapora, uljunske temnice, Grmožur, spuka in žabljaška trdnjava, Guvernadurica, Sokol grad in Jusovača. Besedilo za ta film bo sestavljeno iz paragrafov bizantinskih, beških, fevdalnih, turških, avstrijskih, šestojanuarskih in fašističnih zakonov, ki so bili naperjeni proti naši narodni vstaji in vezani na določene zgodovinske momente.

Te dni so začeli snemati kratki film »Po cestah Črne gore«, v njem bo prikazana slikovitost črnogorskih cest z ozkimi spiralnimi ovinki in strmimi klanci (lovčenske serpentine, cesta pri Bižeki Crnojevići de Katunsko Nahije itd.) ter slikovitost narave ob njih. Rezen teh dveh filmov bodo kmalu začeli snemati še tretji kratki film »Katuni« (Planšarije). To je film po scenariju Leke Obradovića, ki bo prikazal življenje ovčarjev na Komovinah.

All naj se delovanje tega filmskega podjetja omeji na proizvodnjo dokumentarnih in kratkih filmov? Zadržati to po vsej sili bi pomenilo zavrniti njegov nadaljnji razvoj. Prav v delu za umetniški igrani film ustvarjamo tehnične sredstva in izobrazimo strokovne kadre. Umetniški filmski kolektiv »Lovćen-film« se pripravila na snemanje umetniškega igranega filma, ki naj bi se začelo konec letošnjega leta.

Prejel je že 15 scenarijev in izmed njih bo treba izbrati najboljšega za novi film.

Kmalu bodo končana pogajanja z italijanskim filmskim podjetjem »Cine Omnia« iz Rima o snemanju skupnega filma, ki bi obravnaval neko temo iz jugoslovanske književnosti. Koliko bo to začetek za upostavljanje filmske baze in važnega filmskega središča na Jadranu, bo pokazal nadaljnji razvoj »Lovćen-filma«. Njegove perspektive lahko najbolje vidimo in presodimo na podlagi doseženih uspehov. Če bo podjetje došlo do denar, da bo izdelalo našete filme, če bo tema opravila na filmsko platno, je verjetno, da o perspektivah »Lovćen-filma« ne bo treba mnogo razpravljati. Drži, da je Črnogorsko Primorje s Hercegovinim edinstveno področje za mnoga filmska snemanja, kjer ni potreba mnogo ateljejev. Če bi v prihodnje težili za upostavljanje filmskega središča na Jadranu, bi bila to stvar širše in splošnejše razprave, potemtakem pa tudi finančne pomoči.

Iz filma »Ankini časi«

Dobra kupčija z »Operacijo Cicero«

Ameriška družba »20th Century Fox« je bržkone sklenila dobro kupčijo, ko je od bivšega Hitlerjevega diplomata Lea Meusischeva odkupila pravice za filmsko snemanje njegove knjige »Operacija Cicero«. V njej nekdanji ataše nemškega veleposlanstva v Turčiji opisuje, kako je dobil zelo važne zavezniške vojaške dokumente, neposredno iz predala angleškega veleposlanika v Ankari. Milijonska naklada knjige »Operacija Cicero« in veliko zanimanje, ki ga je po vsem svetu vzbudila, sta tudi filmu zagotovila velik finančni uspeh. Toda to je bil le poslovni, nikakor pa ne umetniški uspeh iznadiljivega Foxa.

Za snemanje Meusischeve knjige je hollywoodska družba sestavila reprezentativno ekipo: scenarist je Michael Wilson, režiser Joseph Mankiewicz, igrajo pa James Mason, Danielle Darrieux, Michael Ranney in drugi. Ta imena naj bi vsekakor zagotovila umetniško vrednost filma. Zgodilo pa se je drugače. Dramaturg Wilson je po Meusischevem dnevniku napisal ljubavno-vojnisko dramo (le kakšen bi bil film brez žensk!) in s tem izpremenil resnični potek dogodkov. Film je manj zanimiv in napet kot je Meusischeva knjiga. Wilson je skušal razlebiti Cicerovo osebnost in motive, ki ga napotili, da je hkrati izdal zavestnika in varal Nemece. Brezvestneža prikazuje kot simpatičnega in celo kot pristaša antifašistične vojaške koalicije ter nasprotnika tretjega Reicha. Joseph Mankiewicz, ki smo gledali nekaj njegovih odličnih filmov, n. pr. »Vse o Evi«, si pri tem povprečnem in obrtniškem scenariju ni mnogo prizadeval, da bi dosegel kaj več: njegova režija je prav tako povprečna.

Nosilca glavnih vlog, izkušena igralka James Mason in Danielle Darrieux pač nista bila v zadregi, kako naj ustvarita svoja pulha lika. Kljub izvrstnemu umetniškemu ansamblu je to povprečen ljubzensko-vojniski film, ki je privlačen le zato, ker prikazuje znano in že samo po sebi zanimivo afero iz druge svetovne vojne. Njegovi tvorci — ki so sicer veliki umetniki — nam z njim niso mogli ali hoteli pokazati več kot le umetniško obrtništvo.

Joan Crawford v filmu »Lizbona«

Joan Crawfordovi, znani ameriški filmski igralki, so zaupali glavno žensko vlogo v filmu »Lizbona«, ki ga snema filmsko podjetje »Paramount«. Dejanje se odigrava v glavnem mestu Portugalske.

Bralec knjige »Operacija Cicero« bržkone ne bo zadovoljen z istoimenskim filmom, zlasti zaradi nerstvarne interpretacije dejanskega stanja. Najnezadovoljnejši pa je bil bržkone avtor knjige, nesrečni Leon Meusischev, ki je v knjigi samega sebe najbolje in najlepše predstavil. V filmu pa ga Oskar Carlweiss prikazuje kot plašnega in nekoliko omejenega prisklednika svojega šefa von Papena, ošabnega veleposlanika, ki je v svojih spominih sebe predstavil kot zgodovinsko osebnost in Hitlerjevega nasprotnika.

J. R.

FRANCOZI SNEMAJO »TRI MUŠKETIRJE«

Po romanu Aleksandra Dumasa »Trije mušketirji« so doslej posneli že več filmov. Pred nedavnim smo gledali ameriško in mehiško verzijo. Francozi pa še niso posneli nobenega zvočnega filma po tem romanu, ki je po izidih ankete pariškega lista »Le Figaro littéraire« eden izmed najlepših palarnskih romanov devetnajstega stoletja. Dumasov roman je bil pogosto osnova za filme filmskih podjetij drugih držav. Nekateri izmed teh filmov so bolj, nekateri slabši, vsem pa primanjkuje, kot pravijo Francozi, pravega francoskega duha. Letos bodo kmalu snemali tudi francosko filmsko verzijo »Treh mušketirjev«. Film bodo posneli v barvah. Režiral bo André Houbert. Glavne vloge bodo igrali italijanski in francoski igralci, med njimi Yvonne Sanson, Gino Cervi, George Marshall in drugi. Film bodo snemali ne le v ateljejih, temveč tudi v tistih krajih, kjer se dogajajo dogodki v romanu.

NOV NAČIN KUPOVANJA FILMOV

Na zadnjem sestanku Združenja podjetij za uvod in posojanje filmov, so sklenili, da bodo podčela za razdeljevanje filmov odsej skupaj odkupovala 32 tujih filmov. Zar to bo več, bodo kupovala ta film po prvst izbiri s pravico do uporabe na vsem ozemlju FLR. Na podlagi tega sklepa so podjetja za razdeljevanje filmov pri podjetju za uvod in posojanje filmov naročila 11 filmov. Imena italijanskih filmov so jih naročila pet: Film »Med oltarji in miru« sta skupaj odkupili podjetji za razdeljevanje filmov iz Zagreba in Skoplja. Film »Figaro tu, Figaro tam«, bodo skupaj odkupila podjetja za razdeljevanje filmov iz Zagreba, Sarajeva in Ljubljane. Film »Moji sin profeso« bodo kupila podjetja iz Zagreba, Sarajeva in Beograda. Glasbeni film »Trubadur« bo do kupila podjetja iz Zagreba, Beograda, Sarajeva, ter iz Makedonije film »Dekle s španskega trga«.

Občni zbor srbskih filmskih delavcev

Društvo filmskih delavcev Srbije je imelo v Beogradu redni letni občni zbor. O delu društva od junija lanskega leta je poročal Zivorad Mitrović. Društvo si je prizadevalo uveljaviti profesionalno prveni položaj filmskih delavcev po prenodu na status svobodnih umetnikov in zagotoviti njihovo socialno zaščito ter gnotno preskrobo z neposredno vključitvijo v proizvodnjo. Na pobudo skupine filmskih umetnikov, naj bi pri društvu ustanovili nekakšen servis in sprejemali naročila raznih ustanov, organizacij in podjetij za izdelavo dokumentarnih in propagandnih filmov, je bilo lani v septembru ustanovljena sekcija za pospeševanje kratkih filmov. Izdelava reklamnih filmov in revij je članom tega društva in članom društva filmskih delavcev omogočila, da so dobili zaposelitev in da se hkrati v svoji stroki izpopolnjujejo. Sekcija je izdelala šest reklamnih revij in šest dokumentarnih filmov, v delu jih ima pet, pripravila pa jih še pet. Društvo je priredilo več javnih predavanj o filmu, festival dokumentarnih filmov za delavce v tovarni »Zorka« v Sabcu itd. Za teoretično in strokovno izobrazbo pa ni skrbelo, ker se člani sami niso za to dovolj zanimali.

Občni zbor srbskih filmskih delavcev

V razpravi so največ govorili o kritični profesionalni discipline. Člani društva sodelujejo v tako imenovanih divjih ekipah, ki naši kinematografiji škodujejo. Odslej ne bodo več smeli sodelovati z ljudmi, ki nimajo profesionalne kvalifikacije. Značilno pa je, da na občen zboru sploh niso govorili o delu filmskih umetnikov v lanskem letu, o izdaji dobrih filmov in o drugih vprašanjih, ki bi jih bili morali obravnavati na takšnem sestanku. Za predsednika društva je bil izvoljen Vojislav Nanović.

Prizor iz »Tajne operacije«

»Tajna operacija« je novi ameriški film, ki obravnava akcijo francoske tajne policije med drugo svetovno vojno. Hkrati prikazuje tudi življenje treh francoskih vojakov od zloma Francije do dneva osvoboditve.

Nalijmo čistega vina!

Bržkone se kdo še spomni razvlečene literarne polemike, ki se je spomladi odvijala med menoj v »Ljubljanskem dnevniku« in Drejčetu v »Delavski enotnosti«. Sedaj je neki AO v šesti številki »Besede« ocenil svo tisto reč — in ker ocena ni izvenvela v Drejčetu prid, se je sedaj v »Delavski enotnosti« dne 31. julija pojavil Albreht Roman kot Drejčeto zagovornik.

Sicer se mi ne bi bilo treba ponovno vpletati v to zadevo, a vendar je zares težko molčati ob nekaterih Albrehtovih ugotovitvah. V svojem članku Albreht Roman najprej ugotavlja, da je bila vsa tista polemika zoper Drejčeta polna potvorb in nepačnega razlaganja Drejčetojih trditve. Tako pravi: »Na vsak način hočejo pripisati Drejčetu, da zavrača vsako literaturo, v kateri literati izpovedujejo ali opisujejo zgolj svoja osebna doživljanja, da zavrača ljubezenske, razpoloženske in druge umetniške. Tega Drejče ni seveda nikjer zapisal. To mu podkijajo zato, ker trdi, da bi pesniki morali izpovedovati in opisovati tudi bolj in radosti časa, v katerem živimo.« — Albreht Roman to rej trdi, da je bil Drejče za opevanje radosti in bolesti časa, zračen pa da je pesnikom dopuščal tudi pravico, peti še o čem drugem. To pa ni res! Te pravice jim Drejče ni priznaval oziroma je takšne pesmi že vnaprej štel za manjvredne. Nasprotniki smo Drejčetu seve dokazovali, da so pesniki vedno peli tudi o svojih bolestih in radostih, ki včasih o politični podobi časa nič ne povedo, a da so vendar lahko tudi takšne pesmi človeške in umetniško pomembne. Na vse to dokazovanje pa je Drejče imel samo en odgovor: »Jaz pa trdim, da pesnik izpoveduje boli in radosti časa« (»Del. enotnost«, dne 15. maja). A dober pesnik je bil zanj seve samo tisti, ki izpolnjuje to načelo, in samo v toliko, v kolikor ga izpolnjuje, to je — piše politične pesmi. Točno tako je argumentiral bivši Drejče in o tem bi lahko navedli obilo ustreznih citatov. Morda je sam Drejče intinno res drugače mislil, pisal pa je žal povsem drugo. Zato je čudno, kako more Albreht Roman brez argumentov govoriti o potvarjanju Drejčetojih izjav.

vprašanja Roman Albreht pesniške spravlja v dve skupini: v prvi so tiste pesmi oziroma pesniki, ki, upoštevajoč dogajanja v stvarnem svetu, »opisujejo doživljanje in občutja drugih posameznikov družbe, v kateri živijo.« V drugi skupini pa so tisti pesniki, ki »spoznajo samo svoj osebni jaz« in »opisujejo samo doživljanje in občutja svojega lastnega jaza.« Medtem ko je Roman Albreht s prvo skupino zadovoljen, pa za drugo ne najde lepih besed. V tem ima deloma, vendar samo deloma prav. Ko je na primer Prešeren stal neuslišan pod oknom svoje drage, je pri tem pač doživljal bolešt, »stičočo se izključno svojega lastnega jaza« in nikogar drugega, a je vendar iz tega nastala pesem, ki razvema tisoče src. Pesem, zapeta zgolj iz občutij lastnega jaza, je potemtakem lahko prav tako dobra in občepomembna. In če je res dobra, bo razvnela soljudi prav tako, kot bi jih razvnela tista pesem, ki bi jo Albrehtovem nasvetu že a priori ne slikala pesnikovih osebnih občutij, pač pa občutja drugih posameznikov družbe. Toda do takšnega spoznanja o liriki se Albrehtova teorija ne dvigne. Romanu Albrehtu nadelje očitno ni jasna razlika med epsko in lirsko pesmijo in zato se bržkone niti ne zaveda, da je s tem svojim opredeljevanjem pristni liriki — sicer malce drugače kot Drejče — pokazal vrata

Albreht Roman prikazuje kot literarni nazor samega delavskega razreda, kot nekaj pouk delavskega razreda mladim pesnikom. Ker pa ti ugovarjajo oziroma so ugovarjali njegovemu varovanju, jih Roman Albreht dolži, da delavskemu razredu sploh odrekajo pravico poučevati pesnike in da sploh ne dopuščajo laične kritike. To pa ni res! Nikomur namreč ni mogoče že vnaprej jemati besedo, kajti največjadnje sploh ni važno, kdo govori, važno pa je, kaj govori, in morda še, kako govori. Glede tega kaj in kako pa z Albrehtom Romanom oziroma Drejčetu kot literarnim kritikom ne moremo biti docela zadovoljni in to iz razlogov, o katerih smo že dovolj govorili. Poleg tega je težko biti zadovoljen z Albrehtovim ozirom Drejčetojim nagnjenjem k temu, da rada napačno razlagat, nasprotnikove izjave. Sedaj imamo pred sabo nekaj novih in preverjenih primerov takega sprevačanja. Ogledajmo si jih.

Kronist AO v »Besedi« je glede na že znano Drejčetovo pisanje upravičeno pripomnil, da so Drejčetu všeč samo politične, buditeljske in podobne pesmi ter nadaljeval: »Zato je naravno, da imajo Drejčeti Zdravljico za najboljšo Prešerovo pesem, da poznajo iz vsega Heineja samo njegove Tkalce« in nadalje je AO dejal, da Drejčeti lahko uživajo še ob Marseljezi, Internacionali in podobno. V tej ugotovitvi kronista AO je bilo kaj-

kole: Opevati našo socialistično graditev je torej za AO povsem isto kot opevati nekdanjo samodržavno, klerikalno, fevdalno, cesarsko Avstro-Ogrsko. Ljudje, ki so sami brali zadevno številko »Besede«, zlahka opazijo, kako zlonamerno je Roman Albreht zasakal vso stvar s Koseskim in kako je našel norčevanje iz Zdravljice, Tkalcev, Internacionale itd. tam, kjer o takšnem norčevanju ni niti sence. Toda kako naj se o tem pravilno pouče tisti desetstični bralci »Delavske enotnosti«, ki jim zadevni članek AO-ja ne bo prišel v roke? In končno: kakšno sliko si bodo le-ti o takšnih »informativnih« ustvarili o »Besedi« in sploh mlajši literarni generaciji? Za konec pa še nekaj. Če se potrudimo v vsej Drejčetoji oziroma Albrehtovi polemiki najti kakšno pametno misel, bi se ta misel preprosto glasila takole: Zeleti je in potrebno bi bilo, da bi bilo v naši poeziji več veselih tonov in več življenjskega poleta; zeleti je tudi, da bi naše delavstvo oziroma njegov duh prišel v njej močnejše do izraza. Takšne pravilne, po domače povedane želje bi Drejčetu in Albrehtu Romanu gotovo prav nihče ne zameril. Zamera pa se je začela, ker je prej Drejče in zdaj Albreht Roman okrog te pametne misli stikal celo gnezdo pretiravanj, zavijan in navidez učenih literarnih modrovanj, ki se pri resni presoji izkažejo za popolnoma nevzdržna. P. Levec

DNEVNE NOVICE

V sklad Borisa Kidriča je Trgovsko podjetje z industrijskim blagom »Zarja« iz Maribora nakazalo 100.000 dinarjev z namenom, da bi se s sredstvi tega sklada doprineslo čim več k napredku na področju ekonomskih družbenih ved.

Danes, 3. avgusta, morajo sporočiti poverjeniki in vse knjigarne skupno število članov Prešernove družbe. Zato pohitite z vpisom in si zagotovite za 240 din prejem 5 knjig. Pozneje vpise bomo upoštevali le v mejah možnosti. Ob izidu pa bodo knjige mnogo dražje, a najmanj 600 dinarjev.

Slovensko kemjsko društvo vabi člane na sestanek, kjer se bo raz-

pravljalo o delu tehnološko-ekonomsko sekcije in o štipendijah. Sestanek bo v četrtek, 6. t. m. ob 17. uri v Kemičnem inštitutu »Borisa Kidriča« v Hajdrihovi ulici (Mirje). Posebnih vabil nismo razpošiljali. Vabljeni vsi!

Zavod za socialno zavarovanje LRS razpisuje mesto rentnega zdravnika v Ljubljani. Poleg splošnih pogojev za sprejem in državno službo mora prosilec imeti vsaj 5 let zdravniške prakse. — Plača se določa po uredbi o nazivih in plačah uslužbencev v zdravstveni službi, poleg osnovne plače pa bo zdravnik prejemal še honorar kot član invalidski-pokojsniške komisije. — Prošnje je vložiti do 31. avgusta 1953 na naslov: Zavod za socialno zavarovanje LRS v Ljubljani.

Vremensko poročilo

hidrometeorološke službe LRS

Stanje dne 4. avgusta ob 7. uri: Porast visokega zračnega pritiska nad Zahodno in Srednjo Evropo se nadaljuje. Dotok toplega tropskega zraka v ta predel kaže, da se nam obeta za nekaj dni lepo vreme.

V severozahodni Jugoslaviji je bilo danes dopoldne oblačno, le v jugozahodnem delu je bilo menajsoje oblačno vreme. Deževalo je ob srednjem in južnem Jadranu ter v Vojvodini.

V Sloveniji je bilo danes dopoldne oblačno vreme. Jutranja temperatura se je gibala v mejah od 12 do 15° C, najnižja 8° C je bila v Planici.

V Ljubljani je zanašal danes zjutraj ob 7. uri zračni pritisk 739,1 mm, pritisk raste, temperatura zraka 13,5° C, relativna vlaga 92%, nebo popolnoma oblačno, vidnost 20 km.

Napoved za sredo, dne 5. avgusta: Lepo vreme z delno oblačnostjo, ki se bo nekoliko povečala popoldne in proti večeru. Zjutraj po kotlinah megle. Temperatura ponoči do 8° C, podnevi do 24° C.

RADIO

Dnevni spored za sredo, 5. avgusta:
Poročila ob 5.30, 6.30, 12.30, 15.00, 19.30 in 22.00

5.00—7.30 Dobro jutro, dragi poslušalci! (peser glasbeni spored), vmes ob 5.10—5.30 Jutranja telovadba — 6.00 do 6.10 Jutranja telovadba — 7.00 do 7.05 Radijski koledar — 12.00 Opoldanski orkestralni spored — 12.45 Zabavna glasba, vmes objave — 13.00 Z obiskov pri pionirjih — 13.15 Naši najmlajši pred mikrofonom — 13.50 Kulturni pregled — 14.00 Za prijeten odmor (dihala in zabavna glasba) — 14.30 Radijske reklame — 14.40 Samospelje slovenskih skladateljev poje atistka Bogdana Stritarjeva, pri klavirju Danilo Svara — 15.10—15.30 Zabavna glasba, vmes objave — 18.00 Znanje melodije iz baletov — 18.30 Zunanje-politični feljton — 18.40 Zbori »Svobode« pojo — sodeluje moški zbor »France Prešern« iz Kranja D. v. Petri Liparja — 19.00 Radijske reklame — 19.10 Zabavna glasba, vmes objave — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Veliki in mali zabavni orkestri igrajo — 20.30 Radijska igra — A. Linhart: »Veseli dan ali Matiček se ženi« — 21.10 Večerni spored orkestralne glasbe — 22.15 Plesna glasba — 22.35 Igra Fery Souvan s svojim kvintetom — 22.55—23.00 Lahko noči — 23.00—24.00 Oddaja Radia Jugoslavija za tujino na valu 327,1 m (prenos iz Zagreba).

RADIO JUGOSLOVANSKE CONE TRSTA

Najvažnejši sporedi od 5. do 8. avg. Sreda, 5. avgusta: 14.30 Partizanski dnevnik — 14.40 Koncert komornega zbora Radia Ljubljana p. v. M. Skoberneta. Na sporedu so dela slovenskih skladateljev — 20.00 G. Verdi »Simon Boccanegra«, III. dejanje — 21.00 S knjižne police: Stindhal »Rede in črna« — 21.30 Lahkih nog na okrog — pisan spored plesnih ritmov.

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna v sredo, 5. avgusta: »Studenti«, Gorkega 18.

KINO

PARTIZAN: Amer. film »Aretacija«. UDARNIK: Ameriški film »Carries«. FOBREZJE: Italijanski film »Jutri bo prepozno«. STUDENCI: Angleški film »Hitrejši od zvoka«. MESTNI KINO MURSKA SOBOTA: Francoski zabavni film »Vsa pota peljejo v Rim«.

RADIO MARIBOR

12.00—15.30 Prenos sporeda Radia Ljubljana — 17.00—17.10 Kulturni pregled — 17.10—17.30 Pesmi ruskih skladateljev poje tenorist Mitja Gregorac, pri klavirju Ciril Cvetko — 17.30 do 17.40 Poslušajte domača poročila 17.40—18.00 Zabavna glasba, vmes objave in oglasi — 18.00—23.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana.

DROBNI OGLASI

GLAVO CILINDRA za stoječ motor na vpojini plin, znamke »Mare« s premerom cilindra 250 mm in z bližnjo pomika 330 mm, kupim. — Ponudbe: Milin »Sloga«, Ruma, 3045 1-3
NOVO OBLEKO, tržaški model, prodam. — Ogled »Labod«, Kardeljeva ulica, 579
KDOR MI NUDI opremljeno sobo v centru mesta ali neposredni bližini dobi visoko nagrajeno. Ves dan odsojen, lastno perilo. Ponudbe na oglasni oddelek pod »Visoka nagrada«.

Naročniki, oglašujte v našem listu, ker imate pri malih oglasih, osmrtnicah in zahvalah 50% popusta

Razpis službenih mest

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR RADOVLJICA

sprejme v službo:

2 pravna referenta
1 gradb. inspektorja
(gradbenega inženirja ali tehnika)
1 ekonomista
z vsaj 10-letno prakso.

Nastop službe je mogoč takoj, predemki bodo določeni po obstoječih predpisih. Pogoji za sprejem so isti kakor za sprejem v državno službo sploh. Prednost imajo prosilci s prakso. Prošnje s potrebnimi personalnimi dokumenti je vložiti na tajništvo Okrajnega ljudskega odbora Radovljica.

Pazite, da ne ostanete brez srečke Jugoslovanske loterije!

UPRAVA DELAVNICE
ZELEZNIŠKIH VOZIL
»BORIS KIDRIČ«
MARIBOR

sprejme v službo

dva strojna inženirja

mlajših let, lahko sta tudi začetnika. Predpogoj za sprejem je diplomsko spravevalo in odslužitve kadrovskega roka v JLA

TRGOVSKO PODJETJE

»AVTOMAKEDONIJA«

SKOPLJE - ULICA PANČE PEŠEVA 8

Poštni predal 34 - Telefoni direkcije 17-77 in 27-38

PRODA

Jeep kompletne motorje in druge rezervne dele

Dodge motorne bloke z bati in gredjo

Ford V 8 vplinjače in lamele

Avtomobilske gume 600 x 16

in drugih dimenzij domače industrije

Svetilke, svečice, peresa in drug avtomaterial

WHITE, DODGE, CHEVROLET, FORD IN DRUGA VOZILA NA SKLADIŠČU V LASTNIH PRODAJALNAH V SKOPLJU

NA ZALOGI BOSCHEV AVTOMATERIAL ZA VSA VOZILA

AVTOMOBILSKE GUME VSEH DIMENZIJ SLOVITE ZNAMKE »MICHELIN« V ILINDENSKI ŠTEV. 34 TELEFON 16-58

Naročila izvršuje takoj po zelo ugodnih pogojih in solidnih cenah — Za informacije se obračajte direktno ali na telefon 16-32 in 27-38

»AVTOMAKEDONIJA« — SKOPLJE

OGLAŠUJTE V »LJUDSKI PRAVICI - BORBI«!

KROJAŠKO IN ŠIVILJSKO PODJETJE V KRANJU

(Gorenjska oblačilnica)

RAZSTAVLJA NA GORENJSKEM SEJMU SVOJE IZDELKE

Odjemalcem priporočamo, da si ob priliki nakupa ogledajo naše izdelke v prodajalni v Cankarjevi ulici 10 in na razstavnem prostoru Osnovne šole

Na zalogi imamo veliko izbiro vsakovrstnih moških in fantovskih oblek, dežnih plaščev, plaščev iz balonske svile, otroških pelerin ter vse ostale izdelke

Na željo izdelujemo tudi izdelke iz lastnega in prinesenega blaga!

Ne zamudite ugodne prilike!

Ne zamudite ugodne prilike!

Tovarna vrtnalnih strojev in pribora »GEOMAŠINA« - ZEMUN

sprejme:

strojne inženirje

in

strojne tehnike

ZA DELO V OBRATU Z NAJMANJ 5 LET PRAKSE

PLAČA PO SPORAZUMU — NASTOP TAKOJ!

REFLEKTANTI NAJ POŠLJEJO PONUDBE S KRATKIMI PODATKI O DELU ALI PA NAJ SE OGLASIJO OSEBNO NA NASLOV:

»GEOMAŠINA« - tovarna vrtnalnih strojev in pribora - Zemun
TELEFON 37-922 IN 37-924

DANES IN JUTRI

KINO

KINO UNION: Ameriški barvni film »Onstran Missourija«. Tednik. — Predstavi ob 18 in 20.

KINO KOMUNA: Zaprt.

KINO SLOGA: Amer. film »Afera na Trinidadu«. Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 17 dalje.

KINO SOČA: Zaprt.

LETNI KINO TIVOLI: Amer. barvni film »Onstran Missourija«. Tednik. Predstava ob 20.30.

LETNI KINO BEŽIGRAD: Angl. film »Izbegence iz otokov«. Tednik. — Predstava ob 20.30. Prodaja vstopnic v obeh letnih kinematografih eno uro pred pričetkom predstave.

KINO SIŠKA: Amer. film »Nevidni človek«. Tednik. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 17 dalje.

KINO TRIGLAV: Amer. film »Nevidni človek«. Tednik. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 17 dalje.

LETNI KINO DOM MILICE: Ameriški film »Sedmi križ«. Predstava ob 20.15.

CELJE UNION: Amer. film »Podvodna četa«.

CELJE LETNI IN DOM: Amer. film »Afera na Trinidadu«.

BLED: Angleški film »Encores«.

KAMNIK: Amer. film »Čez noč rojena«.

ZADOBROVA: Amer. film »Srečanje s Frankenstajnom«.

VEVČE: Amer. film »Pohod v džunglo«.

DOMŽALE: Francoski film »Konec počitnic za ljubega bog«.

KRANJ STORŽIČ: Ital. film »Ljubzen in strup« — PARTIZAN: Amer. film »Paula«. Predstavi ob 20.30.

NAŠE NAROČNIKE V IDRIJI OBVEŠČAMO, DA JIM BO OD ČETRTEK DNE 6. AVGUSTA 1953 NAPREJ DOSTAVLJAL NAŠ LIST NA DOM TOVARIS MARTIN PIRC

TOVARNA PARNIH KOTLOV, Zagreb-Zitnjak, tel. 25-475-7
razpisuje natečaj za

komercialnega direktorja

Pogoji: Dovršena ekonomska fakulteta, najmanj 8 let prakse v kovinski stroki, znanje dveh tujih jezikov, in sicer angleščine in nemščine.

Plača po tarifnem pravilniku (event. po dogovoru).

Nastop takoj oz. po dogovoru.

Ponudbe z vsemi dokumenti pošljite na Sekretariat tovarne parnih kotlov, Zagreb, Zitnjak, do 31. avgusta 1953.

»SAVA«

TOVARNA GUMIJEVIH IZDELKOV — KRANJ

Prodajalne:

KRANJ - KOROŠKA CESTA 11
BEOGRAD- KNEZ MIHAJLOVA 47

VAM NUDI SVOJE KVALITETNE IZDELKE:

Pnevmatiko za kolesa in avtomobile s priborom — Gumirano blago za dežne plašče in gotove zaščitne obleke — Gumene športne artikule in izdelke iz gobaste gume — Gumeno tehnično, sanitarno in galanterijsko robo — Običajne cevi z in brez tekstilnih vložkov — Visokotlačne armirane fleksibilne cevi — Transportne trakovne — Gumene plošče za pod — Gumene prevleke valjev in koles

V želji, da seznanimo z našimi izdelki čim širše kroge odjemalcev, bomo odprli prihodnji mesec prodajalni

V ZAGREBU - GAJEVA ULICA 2 in
V SARAJEVU - MARŠALA TITA ULICA 60

Enako želimo, da bi se nam nudila ta možnost v Ljubljani, da zadovoljimo želje tudi tamkajšnjih potrošnikov naših izdelkov

PHILIPPS OPPENHEIM

57

»VELIKA PREVARA«

ILUSTRACIJE: JESA MILANOVIC

»Nocoj ali v eni prihodnjih noči,« je pritrdil Dominey. »Dobro je, da bomo pripravljeni. Ali se ne boš bala, draga? Zdravnik bo na eni strani, jaz pa na drugi.«

»Jaz se bojim samo nečesa,« je odgovorila nekam skrivnostno. »Zadnje čase sem bila tako srečna.«

Ko se je Dominey preoblekel v običajno jutranjo obleko in prepasal z debelo vrvo, ko je vtaknil revolver v žep in pripravil napolnjeno puško, je preživel ostanek noči in del ranega jutra skrit za velikim grmom, zroč neprestano na travnat del parka med hišo in Črnim gozdom.

Noč je bila brez mesečine, toda jasna, in ko so se njegove oči privadile mraku, je bilo vse področje s predmeti vred močno, toda vidno. V teh nekaj urah čakanja je kazalo, ko da so se instinktivno povrnile njegove navade iz let, ki jih je preživel v džungli. Vsa njegova čutila so bila napeta in razgibana; slišal in poznal je sleherni nočni šum; največkrat so zaskovikale sove, vznemirjene v svojih ležiščih v Črnem gozdu. Ko pa je pogledal na uro in videl, da bo kmalu dve, je prišlo prvo dejansko znamenje, da se bo nekaj zgodilo.

Slišal je, da se bliža iz parka šum lahnege stopicanja, čudnega

in neenakomernega, ki ga je bilo slišati izza vrste nizkih gričev. Dominey se je dvignil na rokah in kolnih ter prežal. Oči je imel negibno uprte v eno točko — v del odprtega parka med seboj in grič. Stopicanje je utihnilo in se znova začelo. Na planem se je prikazala temna postava in kmalu je bila pojasnjena tudi neenakomernost njene hoje. Najprej je hodila po vseh štirih, poletje pa po dveh in spet po štirih. Počasi se mu je bližala. Dominey jo je nepremično gledal in pripravil puško na strel.

Postava je prišla na teraso, se ustavila pred Rozamundinim oknom in tedaj je bila kakih deset metrov od mesta, kjer se je bil skrnil Dominey. Le-ta je previdno čakal, čakal je na tisto, kar je vedel, da mora priti. Izenada je grobno tišino mrve noči pretrgal tisti znani nečloveški krik. Dominey je počakal, da so odmevi utihnil. Potem pa je skočil nekaj korakov naprej, kar je mogel hitro, in razprostrl roke. Se enkrat, zadnjikrat, je tisti satanski krik pretrgal grobno tišino avgustovskega jutra, nekoliko drhteč, ko da ga prešinja nov strah, umirajoč, ko da so prsti, ki so ga dušili in poslali nazaj v napeto grlo, hkrati z njim zadušili še zadnji drget nesrečnega človeka.

Ko je kmalu potem prihitel zdravnik, je našel Domineyja, kako sedi na terasi in besno kadi cigareto. Na tleh, nekaj metrov od njega, pa je ležalo nekaj črnega in negibnega.

»Kaj je to?« je zamrmral zdravnik. Prvikrat je bilo videti, da Domineyju primanjkuje moči, da bi se obvladal. Njegov glas je bil zamolkel in hripav.

»Pojdite in pogledajte, doktor,« je odgovoril. »Zvezan je, na rokah in nogah. Videli boste, kam se je skrnil duh Rogera Unthanka.«

»Glej ga no!« je odgovoril zdravnik z mračnim zaničevanjem. »Saj to je vendar Roger Unthank. Ti ga ti!«

Iz hiše je prihitelo nekaj slug. Dominey jim je hitro nekaj naročil.

»Telefornirajte v garažo,« je rekel, »in naj gre kak moški v bolnišnico v Norwich. Doktore, ali bi stopili gor pogledat, kaj je z gospo Domineyjo?«

Parkins, ta sicer brezhibno mirni in molčeči mož, popoln avtomat, se je izneveril svoji običajni rezerviranosti in vznemirjeno, ognjevit vprašal:

»Kaj je to, gospod?«

Slišati je bilo, da nekdo v hiši odpira okno. Dominey je pogledal na okno in odgovoril zelo glasno:

»To je konec tistega čudnega praznoverja o duhu Rogera Unthanka. Glej, tam leži Roger Unthank, na pol zver, na pol človek. Iz nekega razloga — nekega bedastega, vsekakor, se je več let skrival v Črnem gozdu. Dominevam, da mu je pomagala mati in mu nosila hrano. Se je živ, toda njegovo stanje je strašno.«

Med služničadjo, ki se je bila medtem zbrala, je bilo slišati plaho mrmranje. Domineyjev glas je bil že popolnoma miren.